

СОБЫТІЯ 1986

- Декабрьские события в Алма-Ате, известные также как Желтоксан — выступления казахской молодёжи, произошедшие 17—18 декабря 1986 года в Алма-Ате, бывшей в то время столицей Казахской ССР, принявшие форму массовых протестов и народных восстаний против коммунистической власти.
- По официальной версии, волнения начались из-за решения Генерального секретаря ЦК КПСС М. С. Горбачёва о снятии с должности первого секретаря компартии Казахстана Динмухамеда Кунаева, и замене его на ранее никогда не работавшего в Казахстане Геннадия Колбина, первого секретаря Ульяновского обкома партии. Участники мирного митинга требовали назначить на должность главы республики представителя коренного населения. Позже волнения казахской молодёжи прошли и в других городах и регионах Казахстана. Декабрьские события в Казахстане стали одним из первых в СССР массовых митингов против диктата центра, позже аналогичные события произошли и в других национальных республиках Советского Союза.

Причины:

- Назначение Г. Колбина

Волнения начались из-за решения Генерального секретаря ЦК КПСС М. С. Горбачёва о снятии с должности первого секретаря компартии Казахстана Динмухамеда Кунаева и замене его на ранее никогда не работавшего в Казахстане Геннадия Колбина, первого секретаря Ульяновского обкома партии

- нарастание экономических трудностей советской системы в условиях разных этнодемографических тенденций развития двух основных этносов Казахской ССР — русских и казахов
- рост социальной и межнациональной напряженности
- несмотря на объявленный процесс коренизации, продолжалась реализация политики русификации

СОЦИАЛИСТИК КАЗАҚСТАН

ГАЗЕТ 1919 ЖЫЛҒЫ
17 ДЕКАБРЬДЕН
ШЫҒАДЫ

ҚАЗАҚСТАН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСЫ ОРТАЛЫҚ КОМИТЕТІНІҢ,
ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІ МЕН МИНИСТРЛЕР СОВЕТІНІҢ ОРҒАНЫ

№ 289 (18564).
СӨРСЕНБІ,
17
ДЕКАБРЬ
1986 ЖЫЛ.
Бағасы 3 тиын.
Ағартушылық реті, дубльдаған
бағна құрағы шығам.

Қазақстан Компартиясы Орталық Комитетінің пленумы туралы ИНФОРМАЦИЯЛЫҚ ХАБАР

16 декабрьде Қазақстан Компартиясы Орталық Комитетінің V пленумы болып, онда ұйымдық мәселе қаралды. Пленум Д. А. Қонаевты пенсияға шығуына байланысты республика Компартиясы Орталық Комитетінің бірінші секретары міндетінен босатты.

Қазақстан Компартиясы Орталық Комитетінің бірінші секретары болып КПСС Орталық Комитетінің мүшесі Г. В. Колбин

сайланды. Ол бұған дейін Ульянов облыстық партия комитетінің бірінші секретары болып істеген.

Пленумның жұмысына КПСС Орталық Комитетінің секретары Г. П. Разумовский, КПСС Орталық Комитетінің Ұйымдық-партиялық жұмыс бөлімінің сектор меңгерушісі Н. Ф. Мищенко қатысты.

КОЛБИН Геннадий Васильевич

1927 жылғы 7 маусымда Свердлов облысының Нижний Тагил қаласында туған, орыс. Білімі жоғары, 1955 жылғы Урал политехника институтын бітірген.

1954 жылдан КПСС мүшесі. Партияның XXV съезінде Орталық Комитеттің мүшелігіне кандидат, XXVI және XXVII съездерде КПСС Орталық Комитетінің мүшесі болып сайланды. СССР Жоғарғы Советінің депутаты.

Еңбек жолын 1942 жылғы заводта ұсташының шәкірті болып бастады. Содан кейін Нижний Тагилде заводтың технолог-конструкторы, технологиялық бюро бастығы, цех бастығының орынбасары, цех бастығы, бас инженердің орынбасары болып істеді.

тия комитетінің екінші секретары, ал 1964 жылғы бірінші секретары болып сайланды. 1970 жылдан 1975 жылға дейін КПСС Свердлов облыстық комитетінің секретары, екінші секретары, ал 1975 жылдан 1983 жылға дейін Грузия Компартиясы Орталық Комитетінің екінші секретары болып істеді. 1983 жылғы декабрьден — КПСС Ульянов облыстық комитетінің бірінші секретары.

Қазақстан Компартиясы Орталық Комитетінің 1986 жылғы 16 декабрьде болған бесінші пленумында Г. В. Колбин жолдас Қазақстан Компартиясы Орталық Комитетінің бірінші секретары және бюро мүшесі болып сайланды.
Ленин, Октябрь, Революция

Құтты қадам

ҚАРАҒАНДЫ. (Мемікті тілшімізден). Маңғы қауым мына жеуділеп енген қытымыр қысты елеп отырған жоқ. Солай болатын реті де бар. Қыстау басында нег маңлар мал азғыты артығымен дайындалып алыған. Мекен-жай, қора-қопсы сайды. Төрт түлік жонды да қонды. Осының бәрі қыс күшіне енген шақта да өңірлерді еселеп арттыруға негіз болып отыр.

Міне, айшықты айғақ: облыс мемленетіне сүт тапсырудың жоқпарлап ойдағыдай орындалды. Жылдың он бір айында тұтынушыларға 160 мың тонна сүт жөнелтілді. Жедделету кезінде әсіресе Молодежный, Нура, Егіндіұлақ, Қарқаралы, Осакаров аудандарының сауыншы-

лары жемісті еңбек етіп келеді.

Осы тұста Осакаров ауданының мал өсірушілері табысты бағды етіп, үстемелі тұсуға дем беретін бағалы бастама көтеріп, Орталық Қазақстан еңбекшілерін қас айларында да мал өнімдерін мол өндіруге, мал қыстатуды үлгісі еткізуге шақырды. Үн-деуді Қазақстан Компартиясы облыстық комитетінің бюросы мақұлдады. Осакаровтықтар индустриалық қызу қыстаған оағт шаруашылықтар бұл күндері жауапты науқанды ұйымшыл, дәлденіп өткізу жолындағы жарысты әрістете тұсуде. Мұның өзі жамбылдықтар бастамасымен үндескен жақсы қимыл болып отыр.

Бұрғышылар межесі

ГҮРЬЕВ. (Мемікті тілшімізден). Привокция бұрғылау жұмыстары басқармасының С. Букнаев, Копысбаев басқаратын

ды. Станоктың айлық қимырының шапшаңдығы 1647 метрге жеткізіліп, бұл межедегідей алдақайда көп.

Соғыс және еңбек ардагерлері Бүкілодақтық ұйымының құрылтай конференциясына қатысушыларға

Қымбатты жолдастар! Совет Одағы Коммунистік партиясының Орталық Комитеті сіздерге, соғыс және еңбек ардагерлері Бүкілодақтық ұйымының құрылтай конференциясына қатысушыларды шын жүректен құту құттықтайды.

Сіздердің конференцияңыз зор оқитаның—Ұлы Октябрьдің 70 жылдығы қарсаңында өткізіліп отыр. Совет халқының өз ардагерлеріне ризашылығында ішкі жоқ, құрб, қазнат және Отан соғыстарының ардагерлері оның орында жолданшы мен даққы болып табылады. Олар самодержавинге шабуыл насамды, Совет өкіметі үшін күресті, жауларға қарсы жеңіліссін шайқастарда Отаншынның абыройын, бостандығы мен тәуелсіздігін қорғап қалды. Тыл еңбеккерлерінің, алғашқы және соғыстан кейінгі бес-жылдықтар еңбеккерлерінің—елімізді құл-қоныстан қайта көтеріп, қажырлы еңбекпен оның қуатын нығайтқан адамдардың ерлігі ұмытылмайды. Экономикадағы алғу-метті және саяси салалардағы ғылым мен мәдениеттегі ірі табыстар аға ұрпақтардың істеріне байланысты. Ардагерлердің жауынгерлер ерліктері мен еңбектегі жеңістері совет адамдары үшін коммунистік құраттарға шынса адалдықтың сарышымас қайнар көзі, ерліктің еңбеккерліктің, тәртіптің және жеңіске деген ерік-нигердің үлгісі болып табылады.

Бүгінде, совет қотамы өмірінің барлық жақтарында терең қайта құру процесі жүріп жатқан кезде, ардагерлер аяқ де сәтті. Олар қайда болсын: өндірістің коллективтерде, Қарулы Күштерде, мекемелер мен оқу орындарында, лайықты демалыста, семьяда — барлық жерде өзінің күшін, білімін және аса бай тәжірибесін Отаншынның ерліктеріне бағыттауға дайын.

Бүгінде, совет қотамы өмірінің барлық жақтарында терең қайта құру процесі жүріп жатқан кезде, ардагерлер аяқ де сәтті. Олар қайда болсын: өндірістің коллективтерде, Қарулы Күштерде, мекемелер мен оқу орындарында, лайықты демалыста, семьяда — барлық жерде өзінің күшін, білімін және аса бай тәжірибесін Отаншынның ерліктеріне бағыттауға дайын.

КПСС Орталық Комитеті конференцияға қатысушылардың жемісті жұмыс істеуіне тілектерін білдіреді және ардагерлердің даңқты дестурлерді жалғастырып отырып, коммунистік құрылыста алдағы уақытта да партияның сенімді иеміншілері болуға берді деп сенеді.

Қымбатты жолдастар, сіздерге зор денсаулық, игілік, серектігі және социализмнің Отан игілігіне сай қимылытарыңызға зор табыстар тілейміз.

СОВЕТ ОДАҒЫ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ОРТАЛЫҚ КОМИТЕТІ

Жылжымалы станция

ҚОСТАНАЙ. Соқолов—Сарыбай көм-байту өндірістің бір-лестігін қарьерлерінде жылжымалы тоқ белгіш подстанция жұмыс істей бастады. Конструкторлық-мобалау бөлімінің бір топ инженерлерінің ұсынысы бойынша 30 үш темір платформасына орнатылды.

кезінде ол мкі істен шығып қалатын. Жылжымалы подстанция көшірілді осы қимылықтардан кеткенді. Шақыру бойынша көлген қонмотең оны жерінің кезінде керісін орына қайтасы және үзбестегі платформасына орнатылды.

Ход событий (кратко)

- **Агитация студентов**
- **Демонстрация 16 декабря**
- **Утром 17 декабря на площадь имени Л. И. Брежнева перед зданием ЦК вышли уже толпы молодёжи, возглавляемые активными национал-патриотами**
- **Формирование рабочих дружин для разгона демонстраций.**
- **Ввод в Алма-Ату военных подразделений и подразделений МВД**
- **Атака военными митингующих**
- **17 декабря- объявление чрезвычайного положения**
- **17 декабря Н. А. Назарбаев, наряду с другими официальными лицами республики, выступал перед разбушевавшейся толпой, призывая молодёжь вернуться на свои учебные и рабочие места**

Ход

- Выступления начались с мирной демонстрации 16 декабря, первые группы казахской молодёжи вышли на Новую (Брежнева) площадь столицы с требованиями отмены назначения Колбина. Правительство в Москве передало дело МВД, для разгона митинга. В городе сразу была отключена телефонная связь, эти группы были разогнаны милицией (операция «Метель»).

- Утром 17 декабря на площадь имени Л. И. Брежнева перед зданием ЦК вышли уже толпы молодёжи, возглавляемые активными национал-патриотами. Плакаты демонстрантов гласили «Требуем самоопределения!», «Каждому народу — свой лидер!», «Не быть 37-му!», «Положить конец великодержавному безумию!»

- 17 декабря Н. А. Назарбаев, наряду с другими официальными лицами республики, выступал перед разбушевавшейся толпой, призывая молодежь вернуться на свои учебные и рабочие места

В ходе трагических событий 17–18 декабря погибли люди, многие были ранены и травмированы. Весть о разгоне демонстрации всколыхнула весь Казахстан. Во многих городах республики прошли аналогичные выступления, также силой подавленные властями.

- Последекабрьский период был ознаменован в Казахстане усилением тоталитарных и репрессивных функций государства. Число задержанных составило около 8,5 тыс. человек. Возбуждено 99 уголовных дел (46 человек через некоторое время были реабилитированы). Приговорены к расстрелу 2 человека; 83 — к лишению свободы от 1,5 до 15 лет. 52 человека были исключены из партии, 787 — из членов ВЛКСМ, 1138 — получили комсомольские взыскания, 12 ректоров вузов освобождены от занимаемой должности, 271 студент отчислен из учебных заведений, 1200 человек были уволены из Министерства внутренних дел, 309 — из Министерств здравоохранения и транспорта.

ИТОГИ:

- В начале 1987 года было принято постановление ЦК КПСС, в котором происшедшее объявлялось проявлением казахского национализма.
- 16 декабря 1991 года, спустя ровно пять лет после этих событий, Казахстан последней из советских республик провозгласил свою независимость.
- События декабря 1986 стали первым в СССР массовым митингом за конституционные права, провозглашённые руководством Советского Союза.

